

מסורת הש"ס

י"ד א טוֹש"ע חו"מ ס' רי
סעיף א ועי' צהגהות
מ"י פכ"ב מהל' מכירה ס'
ד:

זו ב מיי פ"ב מהלכות
 זכיה ומתנה ה' יח סמג
 עשין פב טו"ש"ע חו"מ ס"י
 ערה סעף ל:
זו ג מיי פ"א מהלכות
 נחלות הלכה יג ועיין
 בהשגות ובמגיד משנה סמג
 עשין כ טור ושו"ע חו"מ
 ס"י רטו סעף ה ונרבי אלפס
 פרק ח דשכלתנין דף ריא[:
 ו' ד שם בגמ' ונרבי
 אלפס שס[:

(ח) רשב"ם ד"ה ולימא ליה
רצ הונא וכו' ולא חוקמה
לכשתלד:

ומקשי' ואכתי לוקים
ליה לסיפא בעובר ואימא
דאמר לבשתלד אשתי. כל

מה שתלד יטול דמשמע
לכשתלד דכבר ילדה יטול
שוב ויזהר בו ולא עכשיו
וראמאי לא תירצה רב הונא
הכי לסיפא דמתני'. ומשי
רב הונא נמי בכירי ליה
דאפי' אם אמר לכשתלד לא
קנה כיון דהוה קנין במתנה
קודם שיבא לעולם ומשום
ידי מי אמר שנתאמיני
וחי מי שנה: מנא אמני
לה. דהמזכה לעובר לא
קנה: או שאתו מעוברת

חייבין תהווהו הכל. אצל
 דאמתי לא קנה עובר לאורי
 העולם יאנה בנסכי אביו
 אלאמה המוכה לעובר קנה;
 לאחו
 ששחוק בשניה. לאחו
 שאין לו בן קנה משום
 נכסיו הגר הרן הן כמכר
 ששחוק בהן קנה זכה;
 אמר אביי. לעולם בעלמא
 המוכה לעובר לא קנה
 והכא משום הני בראשונה
 לא קנה נחלה הכהה
 ליה לעובר מאליה שאני
 דוכה הכ יורשו הוא; וברא
 אמר. לעולם בעלמא המוכה
 לעובר לא קנה והכא אמר

החזיק בראשונה לא קנה
משום דמעיקרא כשהחזיקו
בהן חזקה רעועה הואי
וורפוי הוה מרפי בידיהו
דלא הוו ידעי אם אית
ליה בן או לא להכי מי

והחזיק בשניה כשידוע
ודאי שאין לו בן החזיק:
מאי בינייהו. בין אבי לרבא
מכדי בין למר בין למר
עובר לא קנה ותרווייהו סברי
דמי שהחזיק בשניה קנה
בראשונה לא קנה: איכא
בינייהו. דאיתם שהחזיק
בשניה שמעו בו בכנו שמת
ההחזיק בנכסים ועדיין לא

היה מת ואחר כך מת ובאו
אחרים לאחר שהחזיקו אלו
ותפשו הנכסים קודם שמת
זה ושוב מת. אביי סבר
הואיל ששמעו בו שמת
אע"ג דלא מת והחזיקו בהם

אחרים כיון דאחר כך מת
אותה חזקה של אחרים לא
הויא חזקה משום דקמאי
חזקה גמורה החזיקו. (ב)
ורבא ס"ל כיון דבשעתא
שהחזיקו בהן אחרים אכתי
לא מת והחזיקו אחרים
אע"ג דשוב מת הני בתראי
אע"ג דשבו חזקתיהן

קנו קמאי לא קנו משום דמעיקרא אע"ג דשמעו בו שמת כיון דלא מת חזקה רעועה היתה ורפוי היתה מרפאי בידיהו אע"ג דשוב מת קנו בתראי. ובחזקה שניה פליגי בין אביי ובין רבא אבל בחזקה ראשונה לדברי הכל חייבין להחזיר הואיל ששמעו שיש לו בן או שאשתו מעוברת: ת"ש.

ירושתו: אבל עובר לא. אינו

בן יום אחד נוחל ומנחיל אבל עובר לא אמר רב ששת בוי' הקשה רבינו אפרים ללפרוך ליה מרישא דהך משנה דקמיני ירישא צפרק יואל דופן (גדה דף מג: ושא) בן יום אחד מאכיל צתומה ופוסל מן ^א התרומה דוקא בן יום אחד אבל עובר לא אלמא המוכה לעובר

לא קנה^ב וקשא לרז ששז דהשחא לא
מזי לשנוי^א כדמשני אסיפא ועוד קשה
לר"י על ההיא דיוצא דופן דקאמר
התם מאי איריא בן יום אחד אפי'
עובר נמי פוסל ואמר רב ששז הכא
בכהן שיש לו שתי נשים אחת גרושה
ואחת שאינה גרושה ויש לו בנים
משאינה גרושה וכן ^א אחד מהגרושה
דפוסל בעבדי אצוי מלאכול בתרומה
ולאפוקי מדר' יוסי דלמר עובר נמי
פוסל קמ"ל בן יום אחד אין אצל
עובר לא ולמה לי למנקט ב' נשים
לוקמה בלשה אחת גרושה ויש לו בן
ממנה דוקא בן יום אחד פוסל כל
עובר לא ואכלי העבדים בשביל כל
המשפחה כולה לרבנן דר' יוסי
כדאמרין ביצמות בפרק אלמנה (דף
סו. וסג.)^א וגרלה לר"י דסבר רב ששז
לרבנן דר' יוסי נמי עובר אית ליה
זכיה וטעמא דעובר אינו פוסל משום
דסמוך מיעוטא דמפילות למחלה
דנקבות^ב והווי לכו זכרים מיעוטא
ולמיעוטא לא חיישינן כדחייש רבי יוסי
ולחי רוקי^א ששז בכהן שיש לו שתי
נשים ויש לו בנים משאינה גרושה
דכיון דיש לו בנים לא פוסל עובר אע"ג

דיס לו זיכיה דלא חיישין למיעוטא דזכרים כדפרישית^י אבל אס אין לו
 גנים פוסל עובר גם לרנן דלית ליה זיכיה דבין הוא זכר בין היא
 נקבה הרי הן שלה^י ופליגי רב ששת אשמואל דלמך בפרק אלמנה (ס)
 דלרנן אוכלין ושביל כל המספחה דסבר שמואל דלרנן לית ליה זיכיה
 לעובר והעבד מיחא לא דקדמך לעיל רב ששת מנא אמינא לא דתיחא
 גר שמת כו' ולא דחי דהך ברייתא כו' יוסי דרנן נמי לא פליגי אלא
 דלא חיישי למיעוטא כדפרישית ואס תאמר לעיל דלמך החזיק בשניה
 קנה בראשונה לא קנה אמאי לא קנה המחזיק בראשונה כיון דלפוף
 הפילה דהא בפרק אלמנה (שס דף סו. וסס) אמרינן דזכרים
 הוי מיעוטא משום מיעוטא דמפילות ואין לעובר שסוף להיות נפל
 חלק בעבדים וי"ל דהתם תלינן שאלא כבר שעתא אכילה העבדים
 מת העובר בזמן ולית ליה זיכיה:

נוחל בנכסי האם להנחיל לאחין מן האב. תימה דמה עלה על דעת המקשה דהא ע"כ נריך לומר כדמשני רב ששת נוחל בנכסי האם דלא לאו הכי תקשה ליה דלחיים אי צעו מיניה לירתו אי צעו מאצוה לירתו דהכי דייק בפרק יואל דופן וי"ל דודאי ידע המקשה שפיר נוחל בנכסי האם קאמר אלף שהיה סובר דהיא מייטת ברישא^א ורב ששת משני דהוא מייטת ברישא ולא הוצרך רב ששת לומר נוחל בנכסי האם אלף לפי שלא פירש המקשה מפרש לה רב ששת וצפ"ק דערכין (דף ו. א.) דפריך לשמואל מרב ששת דלמר דהוא מייטת ברישא הוה מצי למימר דשמואל סובר כמו מקשה דהכא דהיא מייטת ברישא^א אע"ג דשמואל סובר כרב ששת דלמר המוכה לעובר קנה לקמן בסמוך מ"מ אין נריך לתרץ כרב ששת דיכול לתרץ כמר בריה דרב יוסף שאין ממעט בחלק בכורה אלא דניחא ליה להעמיד שמואל כרב ששת ועוד וי"ל דמעיקרא ק"ד נוחל בנכסי האב ובגון שלא היה לו אלא העובר לבד^ב והקנה נכסיו לאחרים אם לא ירשנו זה וקתני דדוקא בן יום אחד נוחל מאביו כדי להנחיל ליורשין מאביו אבל עובר לא וה"נ הוה מצי לשנויי בפרק יואל דופן (נהד דף מה. ושא) אי"ל דהמקשה סבר כמר בריה דרב יוסף לומר שממעט בחלק בכורה אבל דרשה דוילדו לו דדוקא בן יום אחד ממעט בכורה אבל עובר לא: דהוא

ס שגולד יוסף וירש את אמו שהרי בן יום אחד נוחל ואח"כ מת
ולא מרחל שהרי אינה אדם הכי איתא במסכת נדה [סא]. והכא הכי
אחד אין עובר לא אלתא עובר אינו יורש ירושה דממילא
והאי שינויא במסכת נדה [סא] איתיה משום קושיא אחריית דפרישית
הלכך כיון דההוא יומא דאתיליד מתה אמו משום הכי דייקין דוקא
הוריש לאחי מן האב אבל עובר לא אינו יכול לירש אמו בעדניה בבעטה
להנחיל

אי מזכה לעובר קנה אי לא קנה : תינוק בן יום אחד נוחל. ממון של אבותיו ומנחיל דהרי הוא כגדול לכ

וַיֵּאמָר ⁽⁶⁾ רַב הוּנָה מִתְנִי' דְּלֹאמַר אֲסֵי תִלְדֵּי אֲסֵי זִכְרֵי תִנּוּ לֵיהּ מִנָּה לְכַשְׁתִּלְדָּ לְדָא זְכִי לֵיהּ כְּלוּם עַד שְׂוִיולְד וְאִין זֶה מִזְכָּה לְעוֹבֵר דְּלֹאמַרִּין לְעִיל ^[קמא:] לְדָא קֵהָ. וּמִשְׁנֵי רַב הוּנָה דְּלֹאמַר אִינִי יוֹדַע מִנִּשְׁאָה וְלֹא אֲזֻקְמָה כְּשִׁתִּלְדָּ לְטַעֲמִיָּה דְּלֹאמַר רַב הוּנָה אִף הַמְּזֻכָּה לְעוֹבֵר

זכר"ג דאמר לכשתלד כלומר נכסי
 להאי דמיעברא לכשילד לא קנה
 דיכין דבעת הקנאה עובר הוא ואינו
 יכול לזכות לא יקנה לכשילד ע"י
 אמינה דאמר לכשתלד: **לכשתלד**
קנה. אע"ג דפליג ר"ז בהמוכר פירות
 דקל לחיבורו דאמר חף משבחו לעולם
 יכול לחזור בו לדין אדם מקנה דבר
 שלא בא לעולם הכא גבי עובר מודי
 דחשיב ליה כשנו צעולם וגם הנכסים
 שנותן לו הרי הם צעולם אלף שטרין
 לתקן לשנו ולומר נכסי להאי עובר
 לכשתלד דלא ראינו לקנות לגמרי:
ובזבזו. החזיקו. כל איש ואיש מה
 שמלא בזבזו ואש לו: **חייב להחזיר.**
 כיון דאמר מעוברת עובר יורש הוי.
 אלמא המזכה לעובר קנה: או
שהפילה אשמו. וחזרו ישראל והחזיקו
 בנכסיו: **החזיק בשנים.** אחר שמת
 הבן או העובר קנה דהשתא ליכא
 עוד שום יורש: **בראשונה** לא קנה.
 דאיגלאי מילתא שהיה לו בן או עובר
 ואע"ג דסוף סוף מת העובר בזמן
 ולא יא לאורי העולם כיוצא גמור
 חשיב ליה ומרע לתקום מחזיקי
 בראשונה. אלמא עובר יורש כרז שמת:

ורבא אחר: לעולם אימאן קר לא שנה המזכה לעובר לא שנה ירושה הבאה מאליה לא קנה כלל ושאינה הם גבי המחזיק בראשונה האי דלא קנה לאו משום עובר הוא דהא אין עובר יורש אלא מעיקרא כשהחזיקו דרפוי מרפיין בידייהו כשמת הגר ובזבזו נכסיו החזיקו לא נתכוונו להחזיק לגמרי דהא מספקא להו אם יאז לו יורשין אם לאו כמו שהביטו סופו על מחלתו ששעמו לבסוף שהיה לו בן או אשתו מעוברת ושמה לא תפיל ולכן לא הויה חזקה חזקה אח"כ חזרו והחזיקו אחר מיתת הבן והעובר ולעולם אימאן קר עובר אינו יורש וגם המזכה לו לא קנה: **מאי בינייהו.** בין לאבי בין לרבא חזקה ראשונה לאו כלום היא מה לי משום דעובר יורש לאבי מה לי משום דרפוי מרפיא לרבא מאי נפקא לן מינה: **איכא בינייהו ששעמו בו שמת ולא מה ואח"כ מת.** לשונות רבים שמעתי ולא ישרו בעיני. אמנם כן תריך לפרש איכא בינייהו בין אבי לרבא בכה"א גר שמת ובזבזו ישראל נכסיו והחזיקו ואח"כ שעמו ששעמו מעוברת ושעמו אחריו כן שמת העובר ועדיין היו מוחזקין א"ר שהחזיקו אחר ששעמו בו שמת ולא היה מת כששעמו אלא אח"כ מת לאבי דאמר עובר יורש משום דהויה ירושה הבאה מאליה המחזיקים ראשונה קודם מיתת עובר לא החזיקו אלא מחזיקי אחר מיתתו ולרבא דתלי טעמא בדרפוי המחזיקים ראשונה ששעמו בו שמת הויה חזקתן חזקה ואע"פ שנדע לבסוף שעדיין לא מת מ"מ לא מרפיא בידיהו כיון ששעמו בו שמת והעובר לא יאל לאויה העולם ולא זכה ליה לדרבא דאבי יורש עד שהיה לאויה והמחזיק בשניה אחר מיתת העובר לא הויה חזקתן חזקה. כן נראה בעיני ועיקר: לשון קררה איכא בינייהו ששעמו בו שמת. העובר ואח"כ החזיקו והוא לא מת אלא אח"כ מת ובזבזו אחרים להחזיק לרבא חזקתו ראשונה לא מרפיא שהרי שעמו שמת ונתכוונו להחזיק לגמרי וקנו דסוף סוף העובר לא יאל

לחזור העולם וזה יירש מיד ונחזי חסדוים קרו"ם פ"ט דתנן בנחם
 נדה כ"ב יואל ארפין (דף מג:) תינן ק"ז יוס אחד מטמא בנגעים כ"ז עד
 נוחל ומנחיל דפרסין בגמרא נוחל ממחן מאביב נוחל למחן נוחל לאחין מ
 האב אבין אי צבו מיניה לירחו אי צבו מאביבה לירחו ומאי נפקא
 לן מיניה בהאי תינן אפי' כי לא בא לעולם היתה ירושה נופלת לפני
 אלו האחין: ומשינן אמר רב שש נוחל בנכסי האם להנחיל לאחין
 מן האב דמיניה קא ירבו כגון רחל שילדה את יוסף ומתה רחל
 ומנחיל לראובן ושמעון בני יעקב שהן אחיו מאביו דמיניה דיוסף ירש
 הוא דפרסין תא שמע תינן ק"ז יוס אחד נוחל ומנחיל ל
 וכל שכן דמזוכה לעובר לא קני וקסאי לרב ששט ומנחיל א"ר ששט נוחל
 לעול. ונראה צעירי דהי גרסין האמר רב ששט נוחל בנכסי אבין כ
 בן יוס אחד שנוול יואל לחזיר העולם ואח"כ מתה אמו ואח"כ מת הווא

ייעוטא. רמז"ן. I. וקאמר עובר לא משום דלא קנה. תוס' גדה מד.

גליון הש"ס

בְּמִדְבָּר וְלִיבֹא לִיחַ דְּאִבֵּר
 הַבְּשִׁיב־לִי עַל כִּינּוּן
 עֲשֵׂה רָגְלִי עַל דְּרָגָה שְׂמִי:
 הַתּוֹם' רִיחַ חוּלָה בִּר' אֶעֱשֶׂה
 שְׂמִיאוֹמֵר בִּרְבִּי' עַל מוֹמֵה
 עַל כִּי נִפְשׁוֹתַי נִחַלְתִּי
 מִשְׁחָלֵל סִיל' בְּנִימֹת לִרְבִּינָן
 עוֹלָם
 שְׂבִיל הַתַּשְׁחֵחֵר עַל דְּסִיל
 עֲשֵׂמֶנָּה דְּרִיבִי עֲשֵׂרֵי לִם
 וְלִי. אֲלֵן שְׂבִיל
 דְּסִיל' לְהִסְתַּר לְעֹבֵד אֵם
 יִהְיֶה עַל כִּינּוּן
 הַתַּשְׁחֵחֵר לְהִסְתַּר בְּנִימֹת 17
 וְסִיל' קִלְמֵר אֲרִי' מִמִּנְיָן
 נִדְרֵה קוֹמֵר אֲרִי' עַל כִּינּוּן
 עֲשֵׂה עֲשֵׂה אֲלֵן עֲשֵׂרֵי
 הַתַּשְׁחֵחֵר לְהִסְתַּר דְּרִי' מִנְיָן
 עַל לְמַתֵּן עֲשֵׂרֵי
 וְ. וְ. אֲלֵן אֲרִי' אֵל כִּין הַתַּשְׁחֵחֵר
 וְקוֹמֵת שְׂמִי' עַל כִּינּוּן
 עַל אֲלֵן עֲשֵׂה עֲשֵׂרֵי
 אֲרִי' מִנְיָן מִנְיָן סִיל' אֲרִי'
 עֲשֵׂה עֲשֵׂה עֲשֵׂרֵי
 וְ. וְ. אֲלֵן עֲשֵׂה עֲשֵׂרֵי

קשה לי לתאר האורז לגווט
ומדחיקה כזה וקל בשטור
הבן הזה ציומו מכור האחים
כל נכסיהם ואם שעדו כל
האדום ואח"כ מת ואם הבן
הוא היה נחל ומנחיל
היה וזכר למפרע מה
האחים וזכר הלוקח אדם
אלו הנכסים אבל כיון
דנחל ומנחיל והם זכר
לזכר אחיה משעת ימיתו
לוקח הלוקח אדם אף
מקרה דבר שלא בא לעולם:

מוסף רש"י

[illegible]

מוסף תוספות

א. ואמרין עלה ההם
וכי' דפוסל בעבדי אביו
רמב"ן. ב. אכול בתרומה. רמב"ן.
ג. לאו אפי' בירושל
מאליה. שם.
ד. וכל של זולא גורל
העובר וזכה הקרוב
לירושל כהן ואוכל
בביתו. שם. ט. דכל
התולדות מחצה זכרים
ומחצה נקבות ומיעוט
ממילת. ר"ן. ו. ואתי
שפיר וכו' לא אפרך
פוסל דבן יום אחד
דאיכא לאוקמא
בשט' נשים וכו'. מוס'
נקומס. ו. דהוו מפילות

ייעוץ. רמב"ן. I. וקאמר עובר לא משום דלא קנה. תוס' נדה מד.

(א) נראה דדעת רבינו דהיכא דהפילה אח"כ מודה אב"י דלמפרע לא הי' צד ירושה כיון שלא הי' עומד להוולד והלכך אותם שהחזיקו בהם אז קנו.